

Yargıtay'ın Parasal ve Parasal Olmayan Talepleri Birlikte İçeren Davada Zorunlu Arabuluculuğa İlişkin Değerlendirmesi

- Arabuluculuk, 1 Ocak 2019'dan itibaren, parasal talep içeren ticari uyuşmazlıklar için zorunlu hale gelmiştir ancak bu değişikliğin uygulamaya etkisi belirsiz kalmıştır.
- Yakın tarihli bir Yargıtay kararına göre, parasal ve parasal olmayan talepler zorunlu arabuluculuğa tabi olmaksızın birlikte davaya konu edilebilecektir.
- Bu karar, parasal ve parasal olmayan talepleri birlikte içeren fikri mülkiyete ilişkin çok sayıda dava açısından önem arz etmektedir.

Arka plan

Arabuluculuk, Türkiye'de 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren parasal talep içeren ticari uyuşmazlıklarda zorunlu hale gelmiştir. Bu yeni kurum, konusu bir miktar paranın ödenmesi veya tazminat olan fikri mülkiyete ilişkin uyuşmazlıklar için de uygulanmaktadır. Bu yeniliğin uygulamadaki etkisi, özellikle hem parasal hem de parasal olmayan talepleri birlikte içeren uyuşmazlıklar açısından Türk fikri mülkiyet camiasında tartışılmaktadır.

Türkiye'de nispeten yeni bir kurum olsa da zorunlu arabuluculuğun uygulanması Yargıtay'ın yakın tarihli kararlarından birinde incelenmiştir.

Olay

Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi ("Mahkeme") nezdinde maddi ve manevi tazminat taleplerine ek olarak, tecavüzün belirlenmesi, tecavüzün önlenmesi, tecavüzün durdurulması ve markanın üçüncü kişilere devrinin dava sonuçlanıncaya kadar engellenmesi taleplerini de içeren bir dava açılmıştır.

Mahkeme, bu davada parasal ve parasal olmayan taleplerin bir arada öne sürüldüğünü tespit etmiştir. Parasal talepler zorunlu arabuluculuğa tabi olduğunu ve davadaki tüm taleplerin bir arada incelenmesi gerektiğini belirten Mahkeme, dava şartının ihlali gerekçesiyle davayı usulen reddetmiştir. Davacı, ret kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur ve davacının istinaf talebi de Bölge Mahkemesi'nce reddedilmiştir. Konu, kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay tarafından incelenmiştir.

Yargıtay'ın değerlendirilmesi

Yargıtay, ilgili kararında Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun, ortak yetkili Mahkemenin bulunması halinde birbirinden bağımsız asli taleplerin aynı dava dilekçesiyle ileri sürülebileceğini düzenleyen 110. maddesine atıf yapmıştır. Yargıtay, parasal ve parasal

olmayan talepler birlikte davaya konu edildiğinden, mevcut davayı bu hüküm kapsamına almıştır. Yargıtay, arabuluculuğun parasal olmayan talepler için zorunlu olmadığına dikkat çektikten sonra, yerel Mahkemelerin işin esasına girerek değerlendirme yapması gerektiğine hükmetmiştir ve zorunlu arabuluculuğa tabi olan ve olmayan talepler bir arada bulunduğu anda arabuluculuğa başvurmanın zorunlu olmadığını belirtmiştir. Yargıtay, zorunlu arabuluculuk şartı bulunmayan parasal olmayan taleplerin varlığını dikkate alarak, yerel Mahkemelerin davanın usulden reddine karar vermesini doğru bulmamıştır.

Sonuç olarak Yargıtay, bozma kararı¹ vererek dosyayı Mahkemeye geri göndermiştir. İlerleyen süreçte Mahkeme, dosya için bir duruşma açacak ve Yargıtay'ın kararına uyup uymamaya karar verecektir.

Yorum

Bu karar, özellikle fikri mülkiyet hakkının tecavüzü ile ilgili, parasal ve parasal olmayan taleplerin bir arada bulunduğu çok sayıda fikri mülkiyete ilişkin dava dikkate alındığında son derece önemlidir. Yargıtay'ın güncel görüşü uyarınca, parasal ve parasal olmayan taleplerin, zorunlu arabuluculuğa başvurmadan birlikte davaya konu edilebileceği sonucuna varılabilir. Ancak yine de tıpkı somut olayda olduğu gibi, Mahkemeler farklı yönde değerlendirmeler yapabilecektir. Önümüzdeki dönemde Yargıtay'ın yaklaşımı baskın gelebileceği gibi Mahkemeler orta yolu bulmak adına talepleri zorunlu arabuluculuğa tabi olup olmamasına göre ayırarak inceleyebilir. Bu oldukça yeni uygulama hakkında yerleşik bir içtihat oluşması için daha fazla kararın verilmesi yol gösterici olacak ve içtihadın oturması sonucuna ulaşılacaktır.

¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2019/4851, K. 2020/2732, 10.06.2020